

V. Joannes, *Refleksje teologiczne o koncelebracji*, z włoskiego przełożyła I. Rożańska, Warszawa 1969, PAX, 16°, ss. 127.

Właściwy wykład treści autor poprzedził wykazem skrótów, spisem treści i wstępem, w którym zwraca uwagę na niebezpieczeństwa i brak zrozumienia dla koncelebracji. Fakt, że koncelebracja weszła szybko w życie duchowe Kościoła zachodniego, nasuwa myśl, że była ona już wcześniej oczekiwana i spodziewana. Niebezpieczeństwa i brak zrozumienia według autora to przede wszystkim zła praktyka w tym względzie. Chodzi o to, że niektórzy uważają koncelebrację za jedyną możliwość uniknięcia zbyt swobodnych sposobów odprawiania mszy św. Brak zaś zrozumienia przejawia się w tym, że niektórzy teologowie podają w wątpliwość samą wartość koncelebracji, widząc w niej pomniejszenie owoców Ofiary eucharystycznej.

W tym obszernym wstępie autor zwraca także uwagę na brak przygotowania doktrynalnego i ascetycznego, pogłębienia teologicznego i duchowego zarówno kapłanów jak i wiernych. Praca omawiana ma według intencji autora pomóc kapłanom i wiernym w unikaniu trudności i przewycięzaniu nieporozumień, pomóc w przyjmowaniu świadomej i pogłębionej praktyki koncelebracji.

W rozdziale pierwszym — treść i teologiczna wartość koncelebracji eucharystycznej — autor wyjaśnia termin „koncelebrować”. Nie interesuje go znaczenie etymologiczne tego słowa. Wnika natomiast głębiej w treść teologiczną, sięga aż do początków boskiego faktu zbawienia. Koncelebracja to udział w obrzędzie kultycznym, w świętej czynności liturgicznej. Od omówienia przymierza między Bogiem a człowiekiem, autor przechodzi do faktu istnienia sakramentu, w którym Bóg i człowiek spotykają się, a to spotkanie jest personalne i dynamiczne. Eucharystia jest punktem kulmi-

nacyjnym i najwyraźniejszym, można w niej zaobserwować zbiorowy i społeczny udział w tej samej celebracji jedynego kultu zbawczego.

W rozdziale drugim — koncelebracja różnych akcji sakramentalnych — autor omawia cały szereg zagadnień, takich jak: koncelebracja w różnych sakramentach, udział w akcji eucharystycznej kapłanów i wiernych oraz hierarchiczny charakter tegoż udziału. Autor ogranicza się do przedstawienia myśli teologicznej w tym względzie, pomijając rozwój historyczny. Stwierdza jednak, że w przeszłości koncelebracja miała miejsce nie tylko w sprawowaniu Eucharystii lecz także na różne sposoby we wszystkich sakramentach. Praktyka koncelebracji była bardzo rozpowszechniona od początków chrześcijaństwa.

W podrozdziale — święcenia duchowne — autor stwierdza, że najbardziej widocznym przypadkiem koncelebracji sakramentalnej jest udzielanie kapłaństwa i biskupstwa. Drugim sakramentem, w którym uwidacznia się od samego początku celebracja kolegialna jest namaszczenie chorych, o czym świadczy chociażby wypowiedź św. Jakuba Apostoła (5, 14). Z kolei autor omawia koncelebrację w sakramencie pokuty. Po przedstawieniu pewnych myśli teologicznych z tradycji odnośnie do sakramentu kapłaństwa, namaszczenia chorych i pokuty przechodzi do omówienia koncelebracji tzw. sakramentów „nie zastrzeżonych dla kapłanów”, a mianowicie: chrztu i małżeństwa. Dopiero na końcu omawia koncelebrację eucharystyczną. W sposób głęboki przedstawił znaczenie i naturę koncelebracji eucharystycznej. Stwierdza, że jest ona nierozłącznie związana z istotą Eucharystii. Mają w niej swój udział zarówno kapłani jak i wierni. Cała akcja eucharystyczna jest koncelebrowana

we wszystkich swych częściach, od liturgii słowa do komunii. W niej każdy z koncelebrujących ma swoje miejsce i funkcję sobie należną. Autor omawia również elementy czy raczej cechy celebracji eucharystycznej. Jest to koncelebracja ludu bożego i presbiterium, hierarchiczna, kapłańska i sakramentalna, uwydatniająca się w ofierze Eucharystii, która jest ofiarą jedną i jedyną.

Na końcu pracy autor zamieścił obfitą bibliografię.

Omawiana praca nie jest zbyt przystępna dla przeciętnie wyrobionego teologicznie czytelnika, niemniej spełnia nadzieje pokładane w niej przez

autora, jak i wydawców. Może bowiem przyczynić się rzeczywiście do większego zrozumienia podstaw teologicznych, wartości i potrzeby koncelebracji liturgicznych. Cenna jest szczególnie dla kleryków i kapłanów. Choć jest właściwie tylko ogólnym zarysem teologii koncelebracji liturgicznej, to jednak zachęca do przeczytania innych prac z tej dziedziny. Zgrabny format książki, miła okładka, przyjemny wygląd, dosyć dobry papier i wyraźny druk zachęcają do zapoznania się z treścią omawianej publikacji.

Marian Ustaszewski